

*ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΕΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΕΝ ΤΟΠΩ:
ΕΙΚΟΝΕΣ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ ΣΤΗ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑΤΙΚΗ
ΤΡΙΛΟΓΙΑ «ΤΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗΣ, ΤΗΣ ΜΟΝΑΞΙΑΣ
ΚΑΙ ΤΗΣ ΛΑΓΝΕΙΑΣ» ΤΟΥ ΓΙΩΡΓΟΥ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗ*

Λητώ Ιωακειμίδου

«Κανείς δεν καταναλώνει τίποτα στα εμπορικά καταστήματα του Μπαλζάκ: Διαβάζεις πάνω τους τα συμπτώματα των νέων καιρών, αναγνωρίζεις τα θραύσματα κόσμων που έχουν καταρρεύσει, συναντάς το αντίστοιχο μυθικών θεοτήτων που έχουν πεθάνει. Ο μοντέρνος κόσμος που αναδεικνύουν εμβληματικά είναι ένα τεράστιο πλέγμα σημείων, ερειπίων και απολιθωμάτων που ταυτίζουν τη νέα ποίηση, την ποίηση της πρόζας του κόσμου, με τη δουλειά των φιλολόγων, των αρχαιολόγων ή των γεωλόγων. Όμως είναι επίσης ένας κόσμος που επανακατοικείται από φανταστικά πλάσματα, που περιμένουν πίσω από κάθε βιτρίνα ή φωλιάζουν πίσω από κάθε εξώπορτα, ένας κόσμος από καινούργιες θεότητες της γης και του Άδη. Η λογοτεχνία έχει δυο αξεχώριστα πρόσωπα, επιστήμη της κοινωνίας και δημιουργία μιας νέας μυθολογίας»¹. Η επισήμανση αυτής της διττής υπόστασης της λογοτεχνίας από τον φιλόσοφο Jacques Rancière αφορά, εκλαμβανόμενο ως αφετηρία, το Ρεαλισμό του 19ου αιώνα, όταν πλέον το λογοτεχνικό κείμενο ανήκει σε όλους, μοιάζει να μπορεί να εκφέρεται από τους πάντες και να ενσωματώνει οποιονδήποτε χαρακτήρα και οποιαδήποτε κατάσταση, αντισταθμίζει όμως αυτό το «δημοκρατικό» του άνοιγμα με μια νέα «αριστοκρατική» αυτό-επίγνωση της ιδιαιτερότητάς του ως αισθητικού δημιουργήματος, όπως αυτό συμβαίνει σε έναν ρεαλιστή του διαμετρήματος του Φλωμπέρ. Η άρρηκτα προσοδεδεμένη στο ιστορικό βίωμα μυθιστορηματική τριλογία του Γιώργου Μιχαηλίδη *Της Επανάστασης, της Μοναξιάς και της Λαγνείας*² μπορεί, τηρουμένων των αναλογιών, να καλύψει απόλυτα τα περισσότερα σημεία αυτής της αξιολόγησης, καθώς αποφεύγει να μετατρέψει σε προϊόν για κατανάλωση την Ιστορία ως αφηγηματική ύλη³. Αντιθέτως, δημιουργεί μια αργή αλλά καθοριστική πορεία αποκρυπτογράφησης ενός πυκνού «πλέγματος σημείων», κάτι που επιτυγχάνεται χάρη στην αφηγηματική περιπλοκότητα που διέπει το έργο, στην «ιδιόλεκτο» κάθε προσώπου/αφηγητή (που αποτελεί και την ιδιότυπη σφραγίδα του, με ιδιαίτερη υφολογική επεξεργασία σε κάποιες περιπτώσεις), στο παιχνίδι με την έννοια του χρόνου, της κυκλικότητάς του και της αχρονίας, αλλά κυρίως χάρη στην πολυεπίπεδη αναγνωστική εμπειρία την οποία προσφέρει στον παραλήπτη της. Διότι ο αναγνώ-